

suPAR tyrimas: pacientų atranka ir rezultatų interpretacija

suPAR tyrimo metu nustatomas tirpaus urokinazės plazminogeno aktyvatoriaus receptoriaus (suPAR, angl. soluble urokinase plasminogen activator receptor) kiekis kraujyje.

suPAR yra baltymas, atsipalaiduojantis į kraują, kai organizme suaktyvėja imuninė sistema. Jo koncentracija didėja esant **uždegimui, infekcijoms, sepsiui, lėtinėms ligoms ar audinių pažeidimui**.

Svarbu: padidėjęs suPAR nenurodo konkrečios ligos, bet rodo, kad organizme vyksta uždegimas ar ligos progresavimas ir kad paciento rizikos lygis yra aukštesnis.

Pacientų atranka suPAR tyrimo atlikimui:

1. Įtariama infekcija,
2. Pacientas turi **1 qSOFA požymį**:
 - Sistolinio kraujospūdžio ≤ 100 mmHg
 - Kvėpavimo dažnis ≥ 22 /min.
 - Sąmonės sutrikimas (pagal GKS < 15 arba pakitusi būklė).

Rezultatų interpretacija ir tolimesni veiksmai:

- **suPAR < 4 ng/mL** → santykinai saugi prognozė;
- **suPAR 4-6 ng/mL** → vidutinė sepsio rizika;
- **suPAR > 6 ng/mL** → didelė sepsio rizika
→ Gydymas **antimikrobiniais vaistais pradedamas įvertinus paciento rizikas**. (Antimikrobiniai vaistai pasirenkami pagal ligoninėje patvirtintą „Antimikrobinių vaistų vartojimo VŠĮ Vilniaus miesto klinikinėje ligoninėje tvarkos aprašą“)
- **suPAR ≥ 12 ng/mL** → labai didelė sepsio rizika (net jei qSOFA=1)
→ **Nedelsiant pradėti gydymą antimikrobiniais vaistais**

Dažniausios situacijos, kada gali būti padidėjęs suPAR:

Ūmios būklės:

- Sepsis, sunkios infekcijos
- Ūmus organų nepakankamumas (pvz., kvėpavimo, inkstų)
- Dideli audinių pažeidimai (trauma, nudegimai)

Lėtinės ligos

- Širdies ir kraujagyslių ligos (aterosklerozė, širdies nepakankamumas)
- Inkstų ligos (ypač lėtinis inkstų nepakankamumas)
- Kepenų ligos (cirozė, hepatitas)
- Lėtinės plaučių ligos (LOPL, astma)
- Autoimuninės ligos (pvz., reumatoidinis artritas)

Onkologinės ligos

- Įvairūs piktybiniai navikai (suPAR gali koreliuoti su ligos progresija ir prognoze)

Kitos priežastys

- Senyvas amžius (vidutiniškai suPAR didėja su amžiumi) ar lėtinis sisteminis uždegimas (pvz., nutukimas, metabolinis sindromas).